

**EURASIA
CENTER**

Eurázsia
Központ

Elemzések

Oroszország geopolitikai jelenléte a Közel-Keleten

Sárkány László

EK/2025/16.

Eurázsia Központ

Elemzések

Kiadó:
Eurázsia Központ

Szerkesztő:
Dr. Horváth Levente

A kiadó elérhetősége:
1117 Budapest, Infopark sétány 1.
eurasiacenter@nje.hu
<https://eurasiacenter.hu/>

Kiadásért felelős személy:
Dr. Horváth Levente, igazgató

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik és nem tekinthetők a Eurázsia Központ álláspontjának.

EURÁZSIA KÖZPONT

Budapest 2025.

© Eurázsia Központ, Neumann János Egyetem

ISSN 2939-550X

OROSZORSZÁG GEOPOLITIKAI JELENLÉTE A KÖZEL-KELETEN

Sárkány László

Az új világrendszer formálódásának aktív szereplői a Közel-Kelet államai. Erőtereik hangsúlyosabbá váltak mind a regionális, mind a nemzetközi kapcsolataikban. Egyre nyilvánvalóbb a régió államainak azon törekvése, hogy szerepüket nemcsak regionálisan, hanem globálisan is megerősítsék. A Közel-Kelet azonban továbbra is megköveteli a külső biztonsági garanciákat, melyeket nagyhatalmak adhatnak meg. Trump elnökkel az Egyesült Államok régiós szerepvállalása módosulni látszik. Egyedüli superhatalomként már nem is képes és nem is kíván fellépni. Az egyre erősödő kínai befolyás mellett Oroszország jelentheti azt a geopolitikai erőt, mely – különösen, ha azt az Egyesült Államokkal egyeztetve teszi meg – stabilitást hozhat a Közel-Keleten, ideértve Észak-Afrikát is. Jelen elemzés tárgya Oroszország ezen geopolitikai jelentőségének vizsgálata a folyamatok tükrében.

Kulcsszavak: Közel-Kelet, erőterek, regionális, globális, biztonsági garanciák, nagyhatalmak, Trump, Egyesült Államok, Kína, Oroszország, geopolitika

Abstract

The Middle Eastern states are active players in the formation of the new world order. Their power has become more prominent in both regional and international relations. The aspirations of the states of the region to strengthen their role not only regionally but also globally are becoming increasingly evident. However, the Middle East continues to require external security guarantees that can be provided by global powers. With President Trump, the United States' regional role appears to be changing. It is no longer able or willing to act as a sole superpower. Alongside the growing influence of China, Russia could be the geopolitical force that – especially if it does so in coordination with the United States – could bring stability to the Middle East, including North Africa. The subject of this analysis is the examination of Russia's geopolitical significance in the light of these processes.

Keywords: Middle-East, active, new world order, regional, international, external security guarantees, global powers, Trump, United States, China, Russia, geopolitical significance

Bevezetés

A közel-keleti államok között többen Moszkvát külső egyensúlyteremtőnek tekintik. Mivel a térség biztonsága külső nagyhatalmi ráhatást igényel a helyi rivális erők közötti eszkalációs kockázatok miatt, az orosz jelenlét biztonságot nyújtana az Egyesült Államoknak a térségből való szélesebb körű kivonulásának esetén. Oroszország jelentős kényszerítő képességekkel rendelkezik – még az Aszad bukása utáni – szíriai katonai jelenlétének és nem utolsósorban az Iránnal és Kínával kötött stratégiai partnerségnek köszönhetően is. Továbbá, gazdasági kihatása az Öböl-államokból érkező energiaáramlásra korántsem jelentéktelen.

Az új amerikai adminisztráció immáron tűzszünetet és nem ukrajnai győzelmet sürgető, megváltozott szerepvállalása és ezzel az amerikai-orosz kapcsolatokban józan, win-win *modus operandi*-ra való törekvés szintén stabilizáló hatással bírhat a közel-keleti térségre. Az átalakuló világrenddel együtt járó feszültségek közepette az orosz és amerikai kiegyensúlyozottság segíti a térséggel való kapcsolatok feszültségmentesítését. A régió államainak többsége számára rokonszenves Moszkva felhívása egy kevésbé nyugat-vezérelt, kevésbé központosított globalista nemzetközi rend megteremtésére, amit megerősít a térségnek az orosz energiaszektorhoz való előnyös kapcsolódása is.

Washington és Moszkva együttműködő riválisként funkcionálhatnak a Közel-Keleten

Történelmi jelentőségű paradigmaváltás az orosz-amerikai kapcsolatokban?

Miután Szaúd-Arábiában megkezdődtek a [tárgyalások](#) Washington és Moszkva között Ukrajna jövőjéről, az Egyesült Államok azt nyilatkozta, hogy „hihetetlen lehetőségeket” lát az [Oroszországgal való együttműködésre](#), azt követően, hogy véget ér az ukrajnai háború. A nagyszabású átrendeződések fényében látható, hogy a Közel-Kelet egy új paradigmával néz szembe: mi történik, ha az Egyesült Államok már nem ellenséggként tekint Oroszországra, hanem „együttműködő riválisként”? Egy potenciálisan történelmi jelentőségű váltásnak lehetünk a szemtanúi.

Amiért az ellenségekből újra stratégiai szövetségesek válhatnak: Izrael közös védelme, a török és iráni befolyás ellensúlyozása Oroszország bevonásával és az amerikai részleges visszavonulás a térségből

A második világháborút követő években a szaúdi olajért versengő USA érdekei ellen dolgozó orosz ellenségkép csapódott le a Közel-Keleten is. A következő évtizedekben az Egyesült Államok a régió egész területén igyekezett szembe szállni a Szovjetunióval. Az USA Izraelnek nyújtott támogatása az 1973-as háborúban végül békeszerződéshez vezetett Izrael és Egyiptom között. A folyamat során Anvar Szadat egyiptomi elnök kiutasította azokat a szovjet katonai tanácsadókat, akiket Gamal Abdel Nasszer korábban szívesen fogadott. 2024 decemberéig az Egyesült Államok a megdöntött szíriai Aszad-dinasztiát egy alattomos orosz hatalmi nyúlványnak tekintette.

Az amerikai-orosz kapcsolatok normalizálását, sőt partneri szintre lépését egyesek azzal magyarázzák, hogy az elsődlegesen az Egyesült Államok ellen irányuló [Oroszország, Irán és Kína blokk](#)-tengely megtörését szolgálja. Hozzáteszik, hogy Trump orosz-nyitása [Richard Nixon és Henry Kissinger stratégiai diplomáciáját](#) idézik, amikor az 1970-es években megnyílt az USA Kína felé.

Míg ezen érvek helytállóak lehetnek, legalább ugyanakkora jelentőséggel bírhat Törökország növekvő befolyása miatt is Trump azon törekvése, hogy Putyinnal a Közel-Keleten együttműködjön, tükrözve ezzel az amerikai elnök prioritásait és geopolitikai világnézetét.

Törökország és Izrael a két fő szereplő az Aszad utáni Szíriában a regionális hatalmi vákuumok betöltésében, és a feszültség Ankara és Tel-Aviv között egyre fokozódik. Recep Tayyip Erdoğan török elnök sok éven át erőteljes retorikával ítélte el Izraelt. Törökországnak akkor még miniszterelnökeként nagy nemzetközi figyelmet keltett a 2009-es Világgazdasági Fórumon a svájci [Davosban](#), amikor a Simon Peresszel, Izrael akkori elnökével folytatott heves vitát követően lerohant az emelvénnyről. Ennek kiváltó oka az [Öntött ólom hadműveletben](#) (2008/09) keletkezett magas palesztin emberélet veszteség és annak ellentétes megítélése volt. A 2023 októberében elkezdődött gázai háború kapcsán Erdoğan többször, határozottan egyértelművé tette, hogy Törökország ellenzi Tel-Aviv katonai műveleteit.

Izraelnek ezzel szemben a török szempontokkal ellentétesek az érdekei Szíriával kapcsolatban. Tel-Avivnak, saját biztonsága érdekében egy gyenge Szíria az érdeke,

ahol Damaszkusznak nincs erős központi hatósága, amely egységesen irányítaná az országot. Ami a két regionális hatalom közül az egyiknek a biztonságát szolgálja, a másiknak fenyegetést jelent.

Izraelnek a török befolyás miatti fenyegetettség érzete a fő oka annak, hogy Tel-Aviv offenzíven lépett fel az Aszad utáni Szíriával szemben. Az izraeli biztonsági tisztviselők és elemzők körében egyre növekszik az aggodalom Ankara befolyásától az Izraelt fenyegető új Szíriában. Kevesebb mint egy hónappal Aszad bukása után [a védelmi létesítmények költségvetését és az erőviszonyokat értékelő bizottság kiadott egy jelentést](#), amely összefoglalta ezeket az aggályokat. Ez a bizottság, amelyet az izraeli kormány 2023-ban hozott létre az Izraelt érő **regionális fenyegetések** értékelésére, arra a következtetésre jutott, hogy a szunnita iszlamisták által uralt, [Törökország-orientált Szíria nagyobb veszélyt jelenthet Izraelre, mint a korábban Iránnal szövetséges Szíria](#) Aszad uralma alatt. "Izrael szembesülhet egy Szíriában megjelenő új fenyegetéssel, amely bizonyos tekintetben nem lehet kevésbé súlyos, mint az előző. Ez a fenyegetés egy szélsőséges szunnita haderő formáját öltheti, amely nem hajlandó elismerni Izrael létezését" - áll a [jelentésben](#).

Az [Alma Research & Education Center](#) izraeli agytröszt közzétett egyik elemzésében („a török fenyegetés lehetősége – közvetlen és közvetett – Izraelre; helyzetértékelés”), rámutatott Törökország egyre fejlettebb nagy hatótávolságú rakétáira és drónjaira, amelyek potenciális fenyegetést jelenthetnek Izraelre, de hangsúlyozta, hogy „*jelentősebb kockázatot jelent az, hogy (Törökország) közvetett fenyegetést választ – egy Izraelre irányuló radikális szunnita meghatalmazott támogatásával Szíriában, amely hasonló ahhoz, ahogy Irán kezeli a síita szervezeteket.*” A szerző arra a következtetésre jutott, hogy „**Az Izrael-ellenes retorika és a változékony regionális környezet kombinációja [arra kötelezi Izraelt, hogy továbbra is szorosan figyelemmel kísérje a török hadiipar fejleményeit, felkészüljön arra a lehetőségre, hogy rakétákat vetnek be a területe ellen, és feltárja a fejlett fegyverek szíriai szférába történő szállítása megállításának lehetőségeit.](#)**”

E fenyegetettség okán is keresi [Izrael a stratégiai szövetséget Oroszországgal](#), mely ország [Iránnak szintén katonai szövetségese](#).

A 2022 februári ukrajnai orosz invázió után, amikor a nyugati nemzetek többsége átfogó szankciókat hajtott végre, Izrael fenntartotta az Oroszországgal folytatott működő kapcsolatokat. Donald Trump visszatérésével a Fehér Házba, ez a tendencia tovább folytatódik, mivel mind az Egyesült Államok, mind az Izrael

nyitottságot jelez Oroszországgal való kapcsolatfelvételre a jelentős mögöttes feszültségek ellenére.

A legújabb fejlemények szerint Izrael nem csupán fenntartja, hanem potenciálisan erősíti az Oroszországgal való partnerségét. Jelentések szerint az [izraeli tisztviselők lobbiztak Washingtonban](#), hogy megőrizték az orosz katonai bázisokat Szíriában - ellensúlyozandó a török befolyást az Assad-utáni Szíria felett - azt jelzik, hogy **Izrael értéket lát Oroszország folyamatos regionális jelenlétében**. Netanyahu katonai titkára, Roman Gofman elküldése Moszkvába, hogy megbeszéléseket folytasson erről az ügyről, hangsúlyozza azt a komolyságot, amellyel Izrael megközelíti ezt a kapcsolatot.

Ez az izraeli pozíció egy jól látható eltolódáshoz igazodik Washingtonnak Oroszország felé mutató álláspontjában Trump vezetése alatt. Úgy tűnik, hogy mindkét ország kiszámította, hogy **a moszkvai partnerség stratégiai előnyöket** eredményezhet számukra, ideértve az ékverésre irányuló erőfeszítéseket Oroszország és Irán között - ez egy régóta fennálló cél mind Izrael, mind az Egyesült Államok számára.

Az Oroszország Irántól való elválasztásának stratégiája ugyanakkor jelentős történelmi kihívásokkal szembesül.

Moszkva bebizonyította, hogy képes a kapcsolatainak elkülönítésére-diverzifikálására: fenntartva az **Izraellel** való kapcsolatokat **egyidejűleg** elmélyíti a **Teheránnal** és annak meghatalmazottival való együttműködést - holott ez utóbbi szereplők alapvetően ellenségesek az izraeli érdekekkel szemben. Az orosz támogatás a jemeni huszik számára, akik közvetlenül rakétákkal és drónokkal célozták meg Izraelt, miközben megzavarják a nemzetközi hajózási sávokat, szemlélteti ezt az ellentmondást.

Erősen kérdés, hogy Izraelnek sikerül-e megváltoztatnia ezt a dinamikát Oroszországgal való megerősített elkötelezettség révén. Erre korlátozott kilátások vannak, mivel Oroszország számára következetesen prioritást élvez az Iránnal folytatott stratégiai partnersége.

Izrael Oroszország politikájának talán a legjelentősebb mozgatórugója az amerikai csökkenő regionális jelenléttel kapcsolatos aggodalmak. Az első Trump adminisztráció egyértelműen jelezte a közel-keleti amerikai kötelezettségvállalások csökkentését, mely a "forever wars" stratégiával való szakításba illeszkedik.

A fokozatos amerikai kivonulás mély stratégiai kihívásokat okoz Izrael számára. Az amerikai erők Szíriában, Irakban és másutt kritikus ellensúlyként szolgáltak az iráni terjeszkedés szempontjából, és fontos hírszerzési képességeket nyújtottak.

Csökkentésük vagy visszavonásuk olyan biztonsági vákuumokat hoz létre, amelyeket Irán és annak meghatalmazottjai kétségtelenül megpróbálnak kitölteni, potenciálisan növekvő fenyegetéseként Izrael északi határán és a szélesebb körű regionális érdekei számára.

Ebben az összefüggésben Oroszország azon kevés külső hatalom egyikévé válik, amelynek mind a képessége, mind a hajlandósága meg van a katonai jelenlét valamilyen formájának fenntartására. Noha Oroszország céljai gyakran eltérnek Izraelétől, folyamatos jelenléte részleges visszatartó erőként szolgálhat az iráni de a török ambíciókkal szemben is, különösen Szíriában. Izrael számára egy részleges orosz jelenlét is előnyösebb, mint egy teljes hatalmi vákuum, amelyet Irán és Törökország kihasználhat.

Ezenkívül **Oroszország egyre bővülő kapcsolatrendszere az arab államokkal** - ideértve az Izrael Ábrahám -megállapodások partnereit az Öbölben - további ösztönzőerőt jelent a vele való partnerséghez. Mivel Szaúd-Arábia, az Egyesült Arab Emírségek és mások sokrétű kapcsolatokat folytatnak Moszkvával az **energiát, a védelmi ipart és a diplomáciát** is ideértve, Izrael diplomáciai elszigeteltségével járhat, ha lényegesen szembemenőbb álláspontot képvisel Oroszországgal szemben, mint a regionális partnerei.

Az Izrael - Oroszország kapcsolatok alakulásával kapcsolatban, ami várható Izrael részéről:

Először is, Izrael - az említett orosz modellhez hasonlóan - továbbra is diverzifikált módon viszonyul majd Oroszországhoz, elkülönítve az együttműködés területeit azon területektől, ahol jelentős a nézeteltérés.

Ehhez **kifinomult diplomáciai manőverezés** szükséges, ami lehetővé teszi Izrael számára, hogy fenntartsa a szükséges biztonsági koordinációt, miközben navigálhatja Oroszország kapcsolatait olyan ellenfeleivel, mint Irán és annak meghatalmazottjai.

Másodszor, Izrael Oroszországgal való kapcsolata egyre inkább **fedezeti stratégiaként** fog működni az Egyesült Államok közel-keleti politikájának bizonytalanságai ellen. Míg az Egyesült Államok - Izrael szövetség továbbra is alapvető, Izrael elismeri a diverzifikált kapcsolatok szükségességét az amerikai részleges kivonulás időszakában. Oroszország képviseli ennek a szélesebb körű fedezeti stratégiának a lényeges elemét, katonai potenciájával, az arab államokkal való elmélyülő kapcsolataival, és az olyan hatalmakhoz való kapcsolódásával, mint India és Kína.

Harmadszor, Izrael valószínűleg megpróbálja javítani az Egyesült Államok - Oroszország kapcsolatokat Trump elnöksége alatt, hogy előmozdítsa ez által saját biztonsági céljait.

Washington és Moszkva: partnerek és riválisok; Oroszország és az Egyesült Államok versengése az Öböl-térségben

Ha véget ér az ukrajnai háború, és Trump feloldja az Oroszország elleni szankciókat, annak hatása az Öböl-menti államok gazdasági tevékenységét is érinti.

Már jól működő kapcsolatok voltak az Egyesült Arab Emírségek és Oroszország között, amikor Biden kormánya szankciókkal csapott le Oroszországra. Az előbbiből adódott, hogy az Egyesült Arab Emírségek a **szankcionált áruk újbóli exportálásának** csomópontjává vált.

Noha az orosz-ukrán háború több ezer kilométerre zajlik az Arab-félszigettől, kihatása az Öböl-államokból érkező energiaáramlásra korántsem jelentéktelen. Oroszország 2022. februári Ukrajna ellen indított hadművelete átformálta az energiaszektorba irányuló befektetéseket és azzal való kereskedelmet, ami az Öböl államokba irányuló orosz olajimport növekedéséhez és a régiónak Európába irányuló szénhidrogénexportjának meredek növekedéséhez vezetett, valamint tovább serkentette az Öböl-országoknak a kontinenst megcélzó megújuló energiaprojektekbe történő beruházások növekedését.

2021-ben Oroszországból [származott](#) az Európai Unió országai által importált kőolaj 25%-a és a gázolaj 40%-a. Mára az erősen leárazott orosz olaj, amely kiszorult hagyományos európai piacáról, utat talált az Öböl-térségbe, mivel a régió országai nem vezettek be szankciókat ellene. Az Egyesült Arab Emírségek és Szaúd-Arábia orosz olajimportja **jelentős növekedést** mutatott, főleg nyersolaj formájában. Míg az import 2024-ben csökkent az előző két évhez képest, 2019-hez képest még mindig magasabb volt. Következésképpen ez a két állam jelenleg a 10 legnagyobb oroszországi olajimportőr közé tartozik. Bár abszolút értékben nem jelentős, különösen Kínához és Indiához képest, [olajimportjuk](#) több mint 16,9 milliárd euró értékű fosszilis tüzelőanyag bevételt tesz ki Oroszország számára 2025 február elején, ami hozzájárult a háborús erőfeszítések finanszírozásához.

Egyrészt a Szaúd-Arábia és az Egyesült Arab Emírségek orosz olajimportja úgy is felfogható, mint az Oroszországnak fizetett side payment (olyan tranzakciós kifizetés, mely nem része magának a tranzakciónak), hogy ösztönözze Moszkva

folyamatos részvételét az Kőolaj Exportáló Országok Szervezetében (OPEC+), amely létfontosságú az olajellátás és így az árak kezeléséhez, különösen az OPEC+-on kívüli tagországok, például az Egyesült Államok, Kanada, Brazília várható magasabb olajtermelése miatt. Másrészt az importvolumen növekedését nagyrészt az arbitrázs motiválja, amikor az országok az olcsó orosz fűtőolajat helyettesítik az erőművekben villamosenergia-termelésre, s így több hazai olaj szabadul fel exportra. A szaúdi vámhatóságok statisztikái [szerint](#) a kőolajat és nyersolajat is magában foglaló, Oroszországból származó ásványolaj importja 18-szorosára nőtt 2022 (230,7 millió szaúdi riál) és 2023 (4,38 milliárd szaúdi riál) között.

Oroszország abbahagyhatja az emirátusi közvetítőinek fizetését, és közvetlenül az Egyesült Államokból vásárolhat, ha Trump véget vet a szankcióknak. Ezzel párhuzamosan Moszkva [arra is](#) törekedhet, hogy az Öböl-térséghez fűződő fegyverek eladásában elveszített helyét is visszaszerezze, ha Trump felszámolja a szankciókat.

Még a háború alatt is tárgyaltak a térség államai Oroszországgal a fegyverek értékesítéséről. Az orosz fegyvergyártók az Egyesült Arab Emírségek fegyver-expozícióján az elmúlt években az Egyesült Államok mellett mutatták be áruikat.

Az Egyesült Államok egyes tisztviselői úgy vélik, hogy az országuk előnye Oroszországgal szemben az olajban gazdag Öböl térségben erősen megnehezíti Moszkva számára, hogy ott labdába rúgjanak e téren. Az olyan országok, mint **Katar, az Egyesült Arab Emírségek és Szaúd -Arábia, mélyen be vannak kötve az amerikai légvédelmi rendszerekbe**, mint a Patriot és a THAAD.

Eközben az Egyesült Arab Emírségek elmélyítik az Egyesült Államokkal való együttműködését olyan **csúcstechnikai szektorokban**, mint az AI, ahol Oroszország szintén küzd a versenyképességért.

Trump miközben Európát bosszantja az Öböl-térségben udvarol. [Bejelentette](#), hogy **Szaúd-Arábiába** történik **az első külföldi látogatása elnökként**, miután Rijáddal megállapodott abban, hogy négy év alatt 1 trillió dollárt fektet be az amerikai vállalatokba.

Az orosz diplomáciai körút és céljai a Közel-Keleten

2025 februárjában kiterjedt orosz diplomáciai tevékenység folyt a Közel-Keleten, melyet Szergej Lavrov orosz külügyminiszter látogatása is jelzett. Körútját február 18-án kezdte egy szaúd-arábiai találkozóval Marco Rubio amerikai

külügyminiszterrel, majd február 23-án Törökországba, február 25-én Iránba és február 26-án Katarba látogatott.

Lavrov körútja kiemelten fontos időszakban történik, amelyet jelentős regionális és nemzetközi szintű változások jellemeznek, mivel Oroszország megpróbálja **megerősíteni befolyását és** átalakítani szerepét a nyugati nyomás és az ukrajnai háborúval kapcsolatos szankciók közepette. E körút során Moszkva számos **diplomáciai, gazdasági és katonai jellegű stratégiai célkitűzés** elérésére törekedett, tekintettel az Oroszország előtt álló jelentős kihívásokra a jelenlegi fejleményekkel kapcsolatban, mind a Közel-Keleten, mind a tágabb nemzetközi kontextusban.

Nemzetközi szempontból Lavrov regionális körútja [elemezhető](#) Oroszország azon erőfeszítéseinek keretében, hogy új egyensúlyokat érjen el nemzetközi kapcsolataiban. A nyugati országok által az ukrajnai háború következtében bevezetett gazdasági szankciók és elszigeteltség fényében Moszkva igyekszik elmélyíteni kapcsolatait a közel-keleti országokkal, mint olyan partnerekkel, akik segíthetnek neki leküzdeni ezeket a nyomásokat. Ez a következőképpen magyarázható:

Nemzetközi célok:

– Oroszország nemzetközi szereplőként betöltött szerepének megerősítése: Moszkva arra törekszik, hogy megerősítse, **továbbra is meghatározó szereplő a** globális politikában, az Ukrajnában tapasztalt kihívások ellenére. Lavrov körútjának célja annak kiemelése volt, hogy Oroszország szoros kapcsolatokat ápol olyan regionális hatalmakkal, mint Törökország és Irán, és szorosabb kapcsolatokra törekszik a Perzsa-öböl menti államokkal. Ezzel a körúttal Oroszország világos üzenetet tudott küldeni arról, hogy továbbra is képes befolyásolni a nemzetközi ügyeket a közel-keleti partnerségein keresztül, amely régió geopolitikai szempontból fontos az Egyesült Államok és Európa számára.

A feszültség enyhítése Washingtonnal: Lavrov megkezdte körútját a szaúdi fővárosban, Rijádban, ahol találkozott Rubio amerikai külügyminiszterrel. Moszkva és Washington közötti mély nézeteltérések ellenére úgy tűnt, előzetes konszenzus van a diplomáciai és katonai feszültségek csökkentésének szükségességéről. A találkozó lehetőséget kínált arra, hogy közös alapot teremtsenek a párbeszédhez számos kérdésben, beleértve a kiberbiztonságot és a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozását, a feszült kétoldalú kapcsolatok javítására irányuló erőfeszítések részeként. A találkozó egyik lehetséges célja, hogy konszenzusra jusson néhány kényes kérdésben, például az iráni nukleáris kérdésben, mivel mind az Egyesült Államok, mind Oroszország olyan rendezésre

törekszik, amely megakadályozza a konfliktus eskalálódását a régióban. Továbbá az energiapiacok stabilitása is kulcsfontosságú téma lehet a találkozón, mivel Szaúd-Arábia jelentős szereplő az OPEC-ben, és képes befolyásolni a globális olajárakat, ami fontos kérdés mind Moszkva, mind Washington számára ebben a kritikus időszakban.

- **Felkészülés a Putyin-Trump találkozóra:** A Lavrov-Rubio találkozó az Egyesült Államok elnöke és Vlagyimir Putyin orosz elnök közelgő találkozásának előkészítéseként szolgáló előzetes lépés. Ez a találkozó akkor kerül megrendezésre, amikor mindkét fél tudatában van annak, hogy az ukrán háború politikai és gazdasági teherré vált nemcsak Kijev és Moszkva, hanem a nyugati országok, különösen Washington számára is. Az Egyesült Államok belső nézeteltéréseket tapasztal Ukrajna folyamatos támogatása miatt, és nyomás nehezedik rá, hogy olyan kiutat találjon, amely megmenti a tekintélyét és eléri minimális stratégiai céljait.

Ezzel szemben Oroszországot súlyosan érintették a nyugati szankciók, és úgy igyekszik véget vetni a háborúnak, hogy megőrizze az ukrainai eredményeit anélkül, hogy további katonai és gazdasági kimerülést okozna. Úgy véli, eljött az ideje a konfliktus magas szintű diplomáciai tárgyalások útján történő rendezésének. Itt jön képbe a rijádi találkozó, mint előzetes lépés a közelgő „Putyin-Trump csúcstalálkozó” sikerének alapjainak lerakásához.

- Moszkva igyekszik enyhíteni a nemzetközi feszültségeket, és olyan erőként mutatkozni be, amely diplomáciai úton próbálja megoldani a konfliktusokat, miközben egyidejűleg folytatja katonai műveleteit Ukrajnában. Moszkva egyértelműen kihasználja a regionális országokkal – például Szaúd-Arábiával, Törökországgal és Iránnal, amelyek befolyásos pozíciókat töltenek be az ukrán konfliktusban – ápoltságait diplomáciai megoldások felajánlására. Ezen kísérletek sikere megerősítheti Oroszország pozícióját a nemzetközi szinten, és enyhítheti a rá nehezedő nemzetközi nyomást és elszigeteltséget.

Regionális célok:

Moszkva regionális céljai Lavrov körútja mögött a következők:

– **Kapcsolatok erősítése az Öböl-menti államokkal:** Lavrov rijádi és dohai látogatásának célja az Öböl-menti államokkal való kapcsolatok erősítése volt, amelyek kulcsszerepet játszanak a globális energia- és befektetési kérdésekben, különösen mivel ezek az országok a Nyugattól való teljes függőségtől eltávolodva igyekeznek diverzifikálni nemzetközi kapcsolataikat. Moszkva ezért ezt a lehetőséget a kétoldalú gazdasági és katonai partnerségek megerősítésének egyik

módjaként látja. Lavrov február 26-án Katarba látogatott, ahol a megbeszélések a kétoldalú kapcsolatokra, különösen az energia és a beruházások területére összpontosítottak. Katar a világ egyik legnagyobb földgáztermelője, és kulcsszerepet játszik a globális piacok energiaellátásának biztosításában. Ezért az ezen a területen való együttműködés kiemelt téma volt a Lavrovval folytatott megbeszéléseken.

Az Iránnal kötött stratégiai szövetség elmélyítése: Az Irán és a Nyugat közötti fokozódó feszültségek közepette erős stratégiai kapcsolat alakult ki Moszkva és Teherán között. Oroszország igyekszik megerősíteni ezt a szövetséget, hogy szembe szállhasson a nyugati befolyással a régióban, miközben partnert biztosít számára számos közös érdeklődésre számot tartó regionális kérdésben. Lavrov és az iráni vezetők találkozója ezért lehetőséget kínált a két ország közötti együttműködés elmélyítésére. Ez az együttműködés kiterjed a katonai szférára is, tekintettel az Oroszország és Irán előtt álló közös kihívásokra, különösen az Egyesült Államokkal fokozódó feszültségekre. Lavrov iráni látogatása lehetőséget adott a két fél szövetségének megerősítésére, amely az orosz érdekeket szolgálja a Közel-Keleten.

Kiegyensúlyozott kapcsolatok fenntartása Törökországgal: Oroszország és Törökország közötti kapcsolatok összetettek. A két országot szoros gazdasági kapcsolatok fűzik össze, mégis eltérő álláspontot képviselnek számos regionális kérdésben, például a jelenlegi szíriai helyzetben. Lavrov ankarai látogatásának célja a kétoldalú kapcsolatok egyensúlyának fenntartása, valamint a gazdasági és katonai együttműködés fokozása volt, hangsúlyozva egyúttal annak szükségességét, hogy elkerüljék a helyzet eszkalálódását azokon a területeken, ahol a két ország érdekei átfedésben vannak. Oroszország és Törökország megújította elkötelezettségét az **energiaügyi együttműködés** bővítése iránt, különösen a Török Áramlat gázvezeték folyamatos üzemeltetésével, amely orosz gázt szállít Európába török területen keresztül. Ez az együttműködés érzékeny időszakban történik, mivel Moszkva a nyugati gazdasági szankciók ellenére is igyekszik fenntartani Európa egyik fő energiaszállítójaként betöltött szerepét. A megbeszéléseken szó esett Moszkva és Ankara szíriai katonai koordinációjáról is.

Összefonódó kihívások:

Lavrov körútjának néhány pozitív eredménye ellenére; Oroszország számos kihívással néz szembe stratégiai céljainak elérése során, beleértve a következőket:

- Folyamatos feszültségek a Nyugattal: az Egyesült Államokkal és Európával fennálló folyamatos feszültségek korlátozzák az ország azon képességét, hogy fenntartható diplomáciai és gazdasági eredményeket érjen el. A régió egyes

országai kénytelenek lehetnek választani a Nyugattal való szövetségkötés és az Oroszországgal való kapcsolataik megerősítése között. Így Moszkva nehéz helyzetbe kerülhet, mivel igyekszik megerősíteni befolyását a régióban anélkül, hogy elveszítené szövetségeseit, vagy nem kívánt összecsapásokba bocsátkozna a Nyugattal vagy a régió egyes országaival.

– Konfliktusok és gazdasági kihívások: A Közel-Kelet számos konfliktust él át, és **Oroszország közvetítő szerepet** próbál betölteni ezek némelyikében. Azonban számos kérdésben képviselt következetlen álláspontja megnehezítheti számára a kézzelfogható diplomáciai sikerek elérését. Ami a gazdasági kihívásokat illeti, Moszkva erőfeszítései ellenére, hogy megerősítse gazdasági kapcsolatait a régió országaival a nyugati szankciók közvetlenül sújtják az orosz gazdaságot. Ez megnehezíti Moszkva számára, hogy megadja azt a gazdasági támogatást, amelyre a régió egyes országainak szükségük lehet a kereskedelmi és befektetési partnerségek megerősítéséhez.

Konklúzió

Az orosz regionális szerepvállalás összetettsége és diverzifikáltsága stabilitást eredményezhet, és a békés átrendeződés lehetőségét is hordozza. Izrael oroszországi politikája a pragmatikus kockázatkezelésre összpontosít egyre összetettebb és képlékenyebb regionális környezetben, ahol a nagyhatalmi verseny alakítja továbbra is a stratégiai realitásokat.

Lavrov regionális körútja elérte Oroszország számára kitűzött céljainak egy részét, különösen a régió kulcsfontosságú országaival való kétoldalú kapcsolatok fejlesztése tekintetében; Moszkva azon képessége, hogy fenntartható eredményeket érjen el ebből a fordulóból, azonban a nemzetközi és regionális helyzet alakulásától függ az elkövetkező időszakban. Ha Oroszországnak sikerül megerősítenie diplomáciai és katonai pozícióját a régióban, akkor képes lehet a regionális egyensúlyt a saját érdekeinek megfelelően átalakítani. Ha azonban a nemzetközi feszültség fokozódik Oroszország számára, különösen a Nyugattal, Moszkva bonyolultabb helyzetbe kerülhet. Ami hatással lesz a manőverezési képességére és stratégiai céljai elérésére.

Ami a közel-keleti kulcsszereplő Izraelt illeti, az Oroszországgal való elmélyítő kapcsolata kiszélesíti az ellentétet a zsidó állam és európai partnerei között, akik Moszkvában az európai biztonságra egzisztenciális veszélyforrást látnak. Az eltérő fenyegetés észlelés potenciális diplomáciai komplikációkat hoz létre Izrael számára.

Ahogy Európa erősebb védekezést épít Oroszország ellen, Izrael Moszkva irányába tett partnerségi lépései sérthetik az európai országokkal folytatott együttműködését a biztonsági kérdésekben, és megnehezítheti más közös ügyekben való megállapodást.

Az orosz-izraeli stratégiai kapcsolódás tükrözi a Közel-Kelet nyers realitását, melynek legfőbb formáló tényezői a növekvő amerikai kihátrálás, az elmélyülő szíriai instabilitás, az iráni nukleáris vita eszkalációs potenciálja, valamint azon izraeli meggyőződés, hogy az orosz kapcsolatok hasznosak lehetnek Izrael biztonsága szempontjából. De nem lehet kétséges, hogy Oroszország számára mindig prioritást élveznek a saját regionális érdekei és ambíciói.